

„Mūsų globos istorija prasidėjo kiek netradiciškai. Įprasta, kad suaugusieji ieško globojamo vaiko, mūsų atveju viskas įvyko priešingai. Šis vaikas savo ryžtu, pastangomis, prieraišumu pats mus pasirinko“, - sako dr. Ina Živatkauskienė, Kazlų Rūdos savivaldybės administracijos Švietimo, kultūros ir sporto skyriaus vedėja.

Šventiniu laikotarpiu Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnyba ir globos centrus vienijantis tinklas „Vaikai yra vaikai“ įgyvendina iniciatyvą „Tu gali tapti namais“, kurios metu globėjai ir budintys globotojai dalijasi savo patirtimi, džiaugsmu bei iššūkiais ir kviečia tapti globėjais.

Pirmas susitikimas ir pagalbos prašymas

Iki širdies gelmių paliečianti globėjos Inos istorija parodo, kad stebuklai gali įvykti, jeigu labai norėsi ir būsi ryžtingas. Dukrai išvykus studijuoti, moteris apie globą nė nemąstė, tačiau gyvenimas viską sudėliojo pagal kitą planą. Prieš dvejus metus ji su vyru tapo paauglio globėjais.

„Dar ir dabar sunku suvokti ir papasakoti, kaip viskas nutiko. Prieš dvejus metus savivaldybėje Vaiko gerovės komisija sprendė daug elgesio problemų turinčio paauglio likimą, kai, rodos, visos pagalbos priemonės išnaudotos, lieka tik vienas sprendimas – išsiųsti į socializacijos centrą. Sakau, negaliu pritarti šiam sprendimui, kol nepamačiau vaiko ir asmeniškai su juo nepasikalbėjau. Juk tai gali kardinaliai pakeisti jo gyvenimą“, - prisimena Ina.

Pasak globėjos, pas ją atvedė nediduką, apie 140 cm vaikiną, apvalaus veido, plačiomis mėlynomis akimis.

„Žiūriu ir negaliu patikėti, kad čia tas „nusikaltėlis“, kuris dienas leidžia gatvėje, nelanko pamokų ir daro visokias eibes. Aš išsivedu jį iš kabineto, sakau: „Čia yra dugnas – arba atsispiri nuo jo, priimdamas specialistų pagalbą, ir pats dedi pastangų keistis, arba nežinau, kaip susiklostys tavo gyvenimas.“ Jis prieina, apsikabina mane ir sako: „Padėkit man.“ Tuo metu man „atjungė“ kojas ir rankas, žiūriu į tą vaiką ir nežinau, ką daryti. Suprantu, kad vaikas neišmylėtas, piktas, užgniaučęs visus jausmus. Pasiūliau Vaiko gerovės komisijai dar kartą peržiūrėti, ar visos pagalbos ir elgesio koregavimo priemonės yra išnaudotos, prieš priimant galutinį sprendimą dėl vaikino ateities“, - pasakoja Kazlų Rūdos savivaldybėje dirbanti moteris.

Prie savivaldybės durų laukdavo kiekvieną rytą

Grįžus namo, Inos kelias dienas neapleido mintys apie pagalbos prašiusį paauglį. Lyg koks sąžinės balsas. „Galvoju, reikia paauglio nuotrauką parodyti vyrui, kuris dirba su nuteistais nepilnamečiais. Jis sako: „Šito vaiko akys geros, dirbk su juo, jeigu jis paklius į įkalinimo įstaigą, bendraamžiai jį tiesiog sunaikins“, – prisimena Ina.

Apie globą tuo metu negalvojusi moteris norėjo padėti vaikui, parodyti, kad yra žmonių, kuriais jis gali pasitikėti ir užmegzti artimus ryšius. Taip prasidėjo paauglio savaitgalio viešnagės Inos namuose. Tiesa, ir jis pats ėmėsi drąsių žingsnių – kiekvieną darbo dienos rytą 8 val., šviečiant saulei, lyjant ar sningant, laukdavo Inos prie savivaldybės durų, kad galėtų apsikabinti, pasisveikinti ir palinkėti geros dienos. Tai truko ne savaitę ar dvi, o keletą mėnesių. Visoje savivaldybėje pasklido gandas apie ryžtingą paauglį. Deja, bet jo elgesys globos institucijoje negerėjo.

„Pasklido žinios apie tai, kad paauglys bus išvežtas į kitą globos instituciją. Jis paskambino mums ir pasakė, kad nesvarbu, kur jį išvežtų, jis pas mus sugrįš. Su vyru ilgai negalvojome, nusprendėme, kad reikia vaikui padėti ir susitvarkyti globos dokumentus“, – pasakoja globėja. Po teismo praėjus kelioms dienoms paauglys atvyko į globėjų namus.

Santykius stiprino susitarimais

Ina kartu su globotiniu išgyveno psichologijos vadovėliuose aprašytus laikotarpius – ir medaus mėnesį, kai buvo daug apsikabinimų ir ilgų pokalbių prieš miegą, ir regresiją, ir „įkritimą“ į kūdikystę, kurios jis per savo gyvenimą nebuvo patyręs.

Nemažai iššūkių laukė ir mokykloje, kurią buvo nuspręsta pakeisti dėl iki tol supusios aplinkos. Muštynės, patyčios, konfliktai su mokytojais ir mokiniais, praleistos pamokos – dėl to Inai neretai teko aiškintis mokykloje.

„Kaip savivaldybės atstovė jaučiau spaudimą, kad per trumpą laikotarpį turiu pakeisti vaiką, nors iki tol daugiau nei 10 metų jį formavo kitos aplinkybės. Tai šiek tiek trikdė. Žinojau, kad reikia išlaukti, išgyventi, o aplinkiniai klausdavo: „Tai jūs jam nieko nedarysite, nebausite?“ – aplinkinių reakcijas prisimena globėja.

Santykius su globotiniu Ina stiprino susitarimais. Pavyzdžiui, geriau gauti patį blogiausią pažymį nei „n“ raidę – pabėgti iš pamokų.

„Ir globos institucijose, ir pas globėjus augęs paauglys iš pradžių galvojo, kad mes jo nepasiliksim. Bet vėliau, kai pajautė, kad šeima tvirta ir niekas nesiruošia jo grąžinti į globos instituciją, pats pradėjo dėti daugiau pastangų kurti santykius, ieškoti sprendimų,

atvirai kalbėtis. Dabar esame toje studijoje, kai jis jaučia mus, o mes jį. Tiesa, būna kaprizų, bet daugiau šiltų akimirku“, – pasakoja Ina.

Globa - drąsiems ir ryžtingiems žmonėms

Globėja atvira – dėl priimto sprendimo globoti sulaukė daugybės įvairių aplinkinių žmonių reakcijų, klausimų, kodėl jiems to reikia, bet ji labiausiai džiaugiasi savo vyro, mamos ir dukros palaikymu. Iškilus įvairiems sudėtingesniems klausimams Inai padeda ir pataria Kazlų Rūdos globos centro specialistai.

„Mano mama – jausminga moteris. Nuo pat pirmos minutės sakė, kad mes padėtume vaikui. Jis iš karto tapo jos anūku. Mane stipriai palaiko dukra, su kuria dažnai pasikalbame, kai man sunku. Ji optimistė, atviros širdies, su globotiniu juos jungia tvirta draugystė. Globa mus suvienijo su vyru, mes tapome stipria komanda. Jeigu globočiau viena, tai būtų dukart sunkiau“, – tikina Ina.

Dvejus metus globojanti moteris įsitikinusi, kad globa skirta drąsiems, ryžtingiems ir mokantiems save ir savo vaiką apginti žmonėms.

„Drąsa priimti tokius sprendimus, kurie gali būti nepatogūs kitiems, bet gyvybiškai svarbūs santykio, pasitikėjimo išsaugojimui. Globėjas visada turi būti pasiruošęs kovoti – ne tik už save, savo šeimą, bet ir vaiką, kuris gali būti pasiėgęs netinkamai, prikurtas kvailysčių. Pirmiausia reikia išklausyti vaiką, išsiaiškinti, padėti vaikui susitvarkyti su neigiamais jausmais, kad elgesys gerėtų, ir neleisti kitiems jo teisti. Juk šį biologinės šeimos paramos netekusį vaiką negali nuteisti labiau“, – neabejoja Ina.

Duoti vaikui tiek, kiek jis sugebės priimti

Pasak moters, globėjui svarbu supratimas – kodėl vaikas kartais daro taip, kaip nederėtų daryti. Jis gali ir pats nesuvokti, koks elgesys yra tinkamas ar visuomenėje priimtinas. Gali elgtis pagal jam būdingą socialinį modelį, turėti priklausomybių, netinkamų draugų ir tą reikia suprasti, priimti, kantriai apglėbus meile išlaukti, pamažu ir nuosekliai spręsti, rodyti gerus, tinkamus pavyzdžius.

„Dar viena globėjo savybė – turi būti toks, kokį nori matyti vaikas. Negali būti piktas ir irzlus, nesusitvardantis, nes vaikas tai perims, jis – savotiškas veidrodis. Jau eidama pro namų kiemo vartus „išsižeminu“, darbo dienos rūpesčius palieku anapus tvoros, stengiuosi į namus įžengti rami. Kai jaučiu, kad emociškai sunku, man labai padeda pabuvimas su savimi, pasivaikščiojimai miške, tai savotiška mano terapija“, – asmeninėmis

rekomendacijomis dalijasi Ina.

Per dvejus globos metus Ina suprato, kad gali duoti vaikui tiek, kiek jis pats sugebės priimti, ir nieko nereikia „grūsti per prievartą“.

„Iš pradžių išivaizduoji, kiek daug duosi tam vaikui, parodysi kelią, suformuosi jį, padarysi žmogumi. Tačiau šioje vietoje reikia žengti žingsnį atgal ir pagalvoti apie jo vidinį pasaulį, jo poreikius, jo pasirengimą tai priimti. Nereikia skubėti, juk svarbu prisiminti, kad su vaiku susiesi gyvenimą ne iki jo pilnametystės – jis taps tavo šeimos nariu visam gyvenimui ir žinos, kad net ir užaugęs turi namus, kuriuose yra laukiamas, gali grįžti ir aplankyti“, – sako globėja.

Visą informaciją apie globą ir įvaikinimą surasite www.globoscentrai.lt, taip pat paskambinę į nemokamą Vaiko teisių liniją 8 800 10 800.

